

הלכות תשובה פרק ט

פרק ט

ביאור הבטחות התורה בעולם הזה

ביאור הבטחות התורה בעולם הזה

א.
השאלה

מאחר שנודע שמתן שכרן של מצוות, והטובה שנוכה לה אם שמרנו דרך י"י
הכתוב בתורה, היא חיי העולם הבא, שנאמר "למען ייטב לך והארכת ימים"
(דברים כ"ב:ז).

והנקמה שנוקמין מן הרשעים שעזבו אורחות הצדק הכתובות בתורה היא
הכרת, שנאמר "הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה" (במדבר ט"ו:כ"א).
מה הוא זה שכתוב בכל התורה כולה, "אם תשמעו יגיע לכם, ואם לא
תשמעו יקרא אתכם",

וכל אותן הדברים בעולם הזה, כגון

- שובע ורעב,
- ומלחמה ושלום,
- ומלכות ושפלות,
- ושיבת הארץ וגלות,
- והצלחת מעשה והפסדו,
- ושאר כל "דברי הברית":

כל אותן הדברים אמת היו ויהיו, ובזמן שאנו עושין כל מצוות התורה - יגיעו אלינו טובות העולם הזה כולן, ובזמן שאנו עוברים עליהן - תקרא אותנו הרעות הכתובות.

ואף על פי כן אין אותן הטובות הן סוף מתן שכרן של מצוות, ולא אותן הרעות הן סוף הנקמה שנוקמין מעובר על כל המצוות.
אלא כך הוא הצע הדברים:

חיי העולם הבא

הקב"ה נתן לנו תורה זו, עץ החיים (משלי ג, יח), וכל העושה כל הכתוב בה, ויודע דעה גמורה נכונה - זוכה בה לחיי העולם הבא, ולפי גודל מעשיו וגודל חכמתו הוא זוכה.

אם נעשה בשמחה נשב בעולם הזה

והבטיחנו בתורה שאם נעשה אותה בשמחה ובטובת נפש, ונהגה בחכמה תמיד - שיסיר ממנו כל הדברים המונעים אותנו מלעשותה, כגון חולי, ומלחמה, ורעב, וכיוצא בהן. וישפיע לנו כל הטובות המחזקים את ידינו לעשות את כל התורה, כגון שובע, ושלוש, ורבות כסף וזהב:

כדי שלא נעסוק כל ימינו בדברים שהגוף צריך להם, אלא נשב פנויים ללמוד בחכמה ולעשות המצוה, כדי שנוכח לחיי העולם הבא.

וכן הוא אומר בתורה, אחר שהבטיח בטובות העולם הזה, "וצדקה תהיה לנו" וגו' (דברים י"ב):

וכן הודיענו בתורה שאם נעזוב התורה מדעתנו, ונעסוק בהבלי הזמן, כענין שנאמר "וישמען ישורון ויבעט" וג' (דברים ל"ב:טו) - שדיין האמת יסיר מן העוזבים כל טובות העולם הזה שהם חזקו ידיהם לבעוט, ומביא עליהם כל הרעות המונעים אותם מלקנות העולם הבא, כדי שיאבדו ברשעם. הוא שכתוב בתורה "ועבדת את אויביך אשר ישלחנו י"י בך" וג' (דברים כ"ח:מ"ח) "תחת אשר לא עבדת את י"י אלהיך בשמחה ובטוב לבב מרב כל" (דברים כ"ח:מ"ז) :

נמצא פירוש כל אותן הברכות והקללות על דרך זו, כלומר, "אם עבדתם את י"י בשמחה ושמרתם דרכו - משפיע לכם הברכות האלו, ומרחיק הקללות, עד שתהיו פנויים להתחכם בתורה ולעסוק בה, כדי שתזכו לחיי העולם הבא, וייתב לך לעולם שכולו טוב, ותאריך ימים לעולם שכולו ארוך, ונמצאתם זוכים לשני העולמות, לחיים טובים בעולם הזה המביאין לחיי העולם הבא".

שאם לא יקנה הנה חכמה ומעשים טובים - אין לו במה יזכה, שנאמר "כי אין מעשה וחשבון ודעת וחכמה בשאול" וגמ' (קהלת ט"ז) :

"ואם עזבתם את י"י, ושגיתם במאכל ומשתה וזנות ודומה להם - מביא עליכם כל הקללות האלו, ומסיר כל הברכות, עד שיכלו ימיכם בבהלה ופחד, ולא יהיה לכם לב פנוי ולא גוף שלם לעשות המצוות, כדי שתאבדו מחיי העולם הבא, ונמצא שאיבדתם שני עולמות.

שבזמן שאדם טרוד בעולם הזה בחולי ובמלחמה ורעבון, אינו מתעסק לא
בחכמה ולא במצוה, שבהם זוכין לחיי העולם הבא:

טעם תאוות החכמים לימות המשיח

ת.

ומפני זה התאוו כל ישראל, נביאיהם וחכמיהם, ימות המלך המשיח, כדי
שינוחו ממלכות הרשעה שאינה מנחת להם לישראל לעסוק בתורה ובמצוות
כהוגן, וימצאו להן מרגוע, וירבו בחכמה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא:

טו.

לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר "כי מלאה הארץ
דעה את יי" (ישעיהו י"א:טו), ונאמר "ולא ילמדו עוד איש את רעהו" וכו'
(ירמיהו ל"א:ל"ג), ונאמר "והסירותי את לב האבן מבשרכם" (יחזקאל ל"ו:ב"ו).

מפני שאותו המלך שיעמוד מזרע דוד, בעל חכמה יהיה יתר משלמה, ונביא
גדול הוא קרוב ממשה רבינו, ולפיכך ילמד כל העם ויורה אותם דרך יי, ויבואו כל הגויים לשמעו, שנאמר "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית
יי בראש ההרים" וג' (ישעיהו ב"ב):

י.

וסוף השכר כולו, והטובה האחרונה שאין לה הפסק ולא גרעון, היא חיי
העולם הבא.

אבל ימות המשיח הוא העולם הזה, ועולם כמנהגו הולך, אלא שהמלכות
תחזור לישראל.

וכבר אמרו חכמים הראשונים, אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא
שעבוד מלכיות בלבד: